Αριθμός 1405/2022

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Ιανουαρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ε. Σάρπ, Πρόεδρος, Σπ. Χρυσικοπούλου, Ε. Νίκα, Γ. Τσιμέκας, Αντιπρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, Ε. Αντωνόπουλος, Ά. Καλογεροπούλου, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φιλοπούλου, Π. Μπραΐμη, Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Ελ. Παπαδημητρίου, Β. Πλαπούτα, Μ. Σωτηροπούλου, Π. Τσούκας, Κ. Κονιδιτσιώτου, Α. Γαλενιανού-Χαλκιαδάκη, Ιφ. Αργυράκη, Β. Ανδρουλάκης, Κ. Μαρίνου, Σύμβουλοι, Μ. Αθανασοπούλου, Μ. Σταματοπούλου, Στ. Λαμπροπούλου, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Μ. Σωτηροπούλου και Ιφ. Αργυράκη, καθώς και η Πάρεδρος Στ. Λαμπροπούλου, μετείχαν στη συνεδρίαση ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Ελ. Γκίκα.

Για να δικάσει την από 1ης Νοεμβρίου 2020 αίτηση:

των: 1. σωματείου Γ/Θμιας οργάνωσης συνταξιούχων με την επωνυμία «Ανώτατη Γενική Συνομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδας (Α.Γ.Σ.Σ.Ε.)», που εδρεύει στην Αθήνα (Βούλγαρη 1 και Πειραιώς), 2. Δημητρίου Ανδρεαδάκη του Γεωργίου, κατοίκου Ζωγράφου Αττικής (Γ. Παπανδρέου 58), 3. Πέτρου Βογιατζή του Κάρλου, κατοίκου Κορωπίου Αττικής (Αμπελώνας Πάροδος Δήλου 11), 4. Πανελλήνιας Ομοσπονδίας συνταξιούχων Δ.Ε.Η. (Π.Ο.Σ. Δ.Ε.Η.), που εδρεύει στην Αθήνα (Γ' Σεπτεμβρίου 7), 5. Αθανασίου Τριανταφυλλίδη του Παντελή, κατοίκου Αθηνών (Φειδιππίδου 17-19), 6. Λαζάρου Πουγγία του Γεωργίου, κατοίκου Αθηνών (Άργους 33), 7. Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συνταξιούχων Σιδηροδρομικών (Π.Ο.Σ.Σ.), που εδρεύει στην Αθήνα

./.

(Βούλγαρη 1), 8. Βασιλείου Αποστολόπουλου του Αριστείδη, κατοίκου Κορυδαλλού Αττικής (Αρκαδίου 13), 9. Στυλιανού Τσαλδάρη του Βασιλείου, κατοίκου Συκιών Θεσσαλονίκης, 10. Συνδέσμου Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Αεροπορικών Επιχειρήσεων (Σ.Σ.Ε.Α.Π.Α.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα (Κακλαμάνου 18, Νέος Κόσμος), 11. Σταύρου Γεωργίου του Πασχάλη, κατοίκου Νέας Σμύρνης Αττικής (Μεγάλου Βασιλείου 30), 12. Βασιλικής Κατσιούλα του Χρήστου, κατοίκου Βύρωνα Αττικής (Φορμίωνος 160), 13. Πανελλήνιου Σωματείου συνταξιούχων Ε.Υ.Δ.Α.Π. (Σ.Σ. Ε.Υ.Δ.Α.Π.), που εδρεύει στην Αθήνα (Ναυάρχου Νοταρά 20), 14. Δημητρίου Δικόνιμου του Γεωργίου, κατοίκου Αθηνών (Ναυάρχου Νοταρά 20), 15. Θεοχάρη Αθανασίου του Νικολάου, κατοίκου Αρτέμιδας Αττικής (Αγίων Θεοδώρων 10), οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Βασίλειο Νικολετάκη (Α.Μ. 26152), που τον διόρισαν με πληρεξούσια, 16. σωματείου συνταξιούχων Η.Σ.Α.Π., που εδρεύει στον Πειραιά Αττικής (Μέγαρο Η.Σ.Α.Π. Πειραιώς, Πλατεία Λουδοβίκου 1), 17. Ευθυμίου Ρουσσιά του Ευσταθίου, κατοίκου Περιστερίου Αττικής (Ρούπελ 4), 18. Νικολάου Μητροκώστα του Αγγελή, κατοίκου Κερατσινίου Αττικής (Μικελίου 14), 19. σωματείου Συνταξιούχων Ο.Α.Σ.Α., που εδρεύει στην Αθήνα (Ικτίνου 4), 20. Κωνσταντίνου Πιπέρα του Ιωάννη, κατοίκου Αχαρνών Αττικής (Καλλιπόλεως 7), οι οποίοι με προφορική δήλωση του πληρεξουσίου ως άνω δικηγόρου τους Βασιλείου Νικολετάκη, παραιτήθηκαν από το δικόγραφο της υπό κρίση αίτησης, 21. σωματείου με την επωνυμία «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ-ΟΜΙΛΟΥ Ο.Τ.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (Βερανζέρου 13), 22. Γεωργίου Κουτσιμπογεώργου του Νικολάου, κατοίκου Περιστερίου Αττικής (Χρ. Ζήκου 25) και 23. Αντωνίου Σεργιάννη του Ιωάννη, κατοίκου Πειραιά Αττικής (Ιππολύτου 6), οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Σπυρίδωνα Μήτσουρα (Α.Μ. 25764), που τον διόρισαν με πληρεξούσια,

κατά των: 1. Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τον

./.

Παρασκευά Χρυσοστομίδη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και 2. Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος παρέστη με τον Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους,

και κατά των παρεμβαινόντων: 1. Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), που εδρεύει στην Αθήνα (Αμερικής 12), ο οποίος παρέστη με τους: α. Αναστασία Ζαφειριάδου, Νομική Σύμβουλο του Κράτους και β. Αντώνιο Παπαγεωργίου, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και 2. Κωνσταντίνου Παρλάτζα του Χρήστου, κατοίκου Ζαππείου Λάρισας κ.λπ. (συν. 2.576), οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Δημήτριο Σπυρόπουλο (Α.Μ. 19092), ο οποίος κατέθεσε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 4509/2017, περί μη εμφανίσεώς του.

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, λόγω της σπουδαιότητάς της κατόπιν της από 13ης Νοεμβρίου 2020 πράξεως της Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2, εδ. α΄, 20 και 21 του Π.Δ. 18/1989

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 (ΦΕΚ Β΄ 4536/14.10.2020) κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Ά. Καλογεροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους των αιτούντων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και τους αντιπροσώπους του παρεμβαίνοντος Φορέα και των καθών Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη εξ αποστάσεως, με τη χρήση υπηρεσιακών τεχνολογικών μέσων, κ α ι

./.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (35891532395101110068 κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 κοινής αποφάσεως του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα» (Β΄ 4536/14.10.2020), (α) καθ' ο μέρος προβλέπεται και ρυθμίζεται με αυτήν η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις μόνον των κύριων συντάξεων, ενώ δεν προβλέπεται ούτε ρυθμίζεται η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των επικουρικών συντάξεων και των επιδομάτων αδείας και εορτών, και (β) καθ' ο μέρος με την προβλεπόμενη στην εν λόγω απόφαση καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές κύριων συντάξεων αποσβέννυνται, σύμφωνα με το άρθρο 114 παρ. 4 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, οι επιπλέον αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012, κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως την δημοσίευση του ν. 4387/2016, εφόσον, ως προς τις αξιώσεις αυτές, δεν υπήρχε εκκρεμής δίκη κατά την δημοσίευση του εν λόγω ν. 4714/2020 (31.7.2020).

3. Επειδή, η υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, λόγω σπουδαιότητας με την από 13.11.2020 πράξη της Προέδρου του.

4. Επειδή, για τους αιτούντες με αριθμούς 16-20, κατά την σειρά αναγραφής στο δικόγραφο, υποβλήθηκε παραίτηση προφορικά στο ακροατήριο. Συνεπώς, ως προς τους εν λόγω αιτούντες η ανοιγείσα με την κρινόμενη αίτηση δίκη πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη, σύμφωνα με

το άρθρο 30 παρ. 1 εδ. α' του π.δ. 18/1989 (Α' 8). Περαιτέρω, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 50 του π.δ. 18/1989, δεν συγχωρείται η άσκηση εκ μέρους του ίδιου αιτούντος δεύτερης αιτήσεως ακυρώσεως κατά της ίδιας διοικητικής πράξεως (ΣτΕ 50/2021 Ολομ. σκ. 4). Στην προκειμένη περίπτωση, κατά της ήδη προσβαλλομένης με την παρούσα αίτηση αποφάσεως ο δεύτερος αιτών, Δημήτριος Ανδρεαδάκης, (από κοινού με άλλους αιτούντες) άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας την υπ' αριθ. καταθέσεως Ε 2803/21.10.2020 αίτηση ακυρώσεως. Επομένως, η κρινόμενη αίτηση, με την οποία ζητείται και πάλι η ακύρωση της ίδιας αποφάσεως, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως προς τον ανωτέρω δεύτερο αιτούντα, διότι αποτελεί δεύτερη αίτηση ακυρώσεως του ίδιου αιτούντος κατά της αυτής αποφάσεως.

5. Επειδή, με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκαν, σε «πρότυπες δίκες» επί αγωγών αποζημιώσεως συνταξιούχων οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως, αντισυνταγματικές και αντίθετες προς το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. οι περικοπές των συντάξεων που επήλθαν με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 και 2 του ν. 4051/2012 (Α' 40), με τις οποίες μειώθηκαν οι κύριες συντάξεις των φορέων κοινωνικής ασφαλίσεως που υπερέβαιναν τα 1.300 ευρώ και οι επικουρικές συντάξεις που υπερέβαιναν τα 250 ευρώ. Με τις ίδιες αποφάσεις κρίθηκαν αντισυνταγματικές και οι περικοπές που επήλθαν με τις διατάξεις του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 (Α' 222), με τις οποίες αφ' ενός μεν προβλέφθηκαν περαιτέρω μειώσεις σε ποσοστά από 5% έως και 20%, για τις από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία συντάξεις των ως άνω φορέων κοινωνικής ασφαλίσεως, που υπερέβαιναν είτε αυτοτελώς είτε αθροιστικώς τα 1.000 ευρώ, για το πέραν των 1000 ευρώ ποσό, αφ' ετέρου δε καταργήθηκαν για όλους τους συνταξιούχους των

ανωτέρω οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως τα επιδόματα εορτών και αδείας. Ειδικότερα, οι ως άνω περικοπές των συντάξεων κρίθηκαν αντισυνταγματικές για το λόγο ότι δεν προηγήθηκε των εν λόγω περικοπών, οι οποίες θεσπίσθηκαν σε συνέχεια προηγούμενων περικοπών των συντάξεων -οι οποίες κρίθηκαν συνταγματικές- και ενώ είχε παρέλθει διετία από τον πρώτο αιφνιδιασμό της οικονομικής κρίσεως, η ειδική μελέτη που περιγράφεται στις προαναφερθείσες αποφάσεις. Συγκεκριμένα, με τις αποφάσεις αυτές κρίθηκε ότι οι διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, που θέσπισαν τις προσβληθείσες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας περικοπές στις συντάξεις, αντίκεινται στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και 4, και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και ότι είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες. Και τούτο διότι, όπως έγινε δεκτό, με τις διατάξεις αυτές επιχειρήθηκε νέα, για πολλοστή φορά, περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών της ίδιας ομάδας θιγομένων, χωρίς να έχει προηγηθεί εμπεριστατωμένη μελέτη, με την οποία να διαπιστώνεται και να αναδεικνύεται τεκμηριωμένα ότι η λήψη των συγκεκριμένων μέτρων ήταν σύμφωνη με τις σχετικές συνταγματικές δεσμεύσεις που απέρρεαν, μεταξύ άλλων, από το θεσμό της κοινωνικής ασφαλίσεως, τις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας και την υποχρέωση προστασίας της αξίας του ανθρώπου. Με τις ίδιες αποφάσεις 2287 και 2288/2015 της Ολομελείας, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στις 10.6.2015, το Δικαστήριο όρισε, ύστερα από στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος, αναφερομένου στην οξυμένη δημοσιονομική κρίση και στην κοινώς γνωστή ταμειακή δυσχέρεια του Ελληνικού Κράτους, ότι οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων θα επέλθουν μετά την δημοσίευση των αποφάσεων αυτών και ότι η διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα θα έχει αναδρομικό χαρακτήρα μόνον για τους ενάγοντες και όσους άλλους είχαν ασκήσει ένδικα μέσα ή βοηθήματα

./.

μέχρι το χρόνο δημοσιεύσεως των αποφάσεων. Κατά συνέπεια, όπως ρητώς ορίζεται στις αποφάσεις αυτές, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων αυτών για τη θεμελίωση αποζημιωτικών αξιώσεων άλλων συνταξιούχων, που αφορούν περικοπείσες, βάσει των εν λόγω διατάξεων, συνταξιοδοτικές παροχές τους, για χρονικά διαστήματα προγενέστερα του χρονικού σημείου δημοσιεύσεως των αποφάσεων αυτών (10.6.2015).

6. Επειδή, ακολούθως, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε συνταγματικά θεμιτή η επιλογή του νομοθέτη να προβεί, στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος που θεσπίσθηκε με το ν. 4387/2016 και της ιδρύσεως ενιαίου φορέα απονομής των κύριων συνταξιοδοτικών παροχών (Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, Ε.Φ.Κ.Α.), ο οποίος εφαρμόζει ενιαίους κανόνες ως προς τον τρόπο υπολογισμού των απονεμόμενων στο σύνολο του πληθυσμού συντάξεων, σε επανυπολογισμό των ήδη καταβαλλόμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 κύριων συντάξεων. Με την ίδια απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου κρίθηκε συμβατή με το Σύνταγμα και αιτιολογημένη η επιλογή του νομοθέτη, προκειμένου να καθορίσει τις καταβλητέες, από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, στους ήδη κατά την δημοσίευσή του συνταξιούχους, κύριες συντάξεις, στο πλαίσιο του επανυπολογισμού τους, να ορίσει ότι το ύψος των συντάξεων αυτών θα ανέρχεται στο ύψος στο οποίο οι εν λόγω συντάξεις είχαν διαμορφωθεί μετά τις περικοπές των ανωτέρω διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, οι οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές με τις προαναφερθείσες αποφάσεις 2287 και 2288/2015 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Και τούτο, αφενός μεν λόγω της ουσιαστικής συνεισφοράς της εν λόγω νομοθετικής επιλογής στη συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και, κατ' επέκταση, στην επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου της διατηρήσεως της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, αφετέρου δε ώστε να επωμισθούν και οι παλαιοί και όχι μόνον οι νέοι συνταξιούχοι

και οι νυν ασφαλισμένοι (με την θεσπιζόμενη με τον ίδιο νόμο αύξηση των εισφορών και τη μείωση των μελλοντικών συντάξεων) το βάρος της επιχειρούμενης μεταρρυθμίσεως, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης και διαγενεακής ισότητας και αλληλεγγύης, δεδομένου ότι και αυτοί ωφελούνται εξ ίσου από την επιδιωκόμενη, με την επιχειρούμενη ασφαλιστική μεταρρύθμιση, διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, τη διατήρηση δηλαδή της ικανότητάς του να χορηγεί συντάξεις στους υφιστάμενους και στους μελλοντικούς συνταξιούχους. Κρίθηκε, δηλαδή, συμβατή με το Σύνταγμα η ρύθμιση του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α΄ του ν. 4387/2016, σύμφωνα με την οποία οι κύριες συντάξεις που καταβάλλονταν κατά τη δημοσίευση του νόμου (παλαιές συντάξεις) θα ανέρχονται στο ύψος, στο οποίο αυτές είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.2014 (με τις ανωτέρω, δηλαδή, περικοπές των νόμων 4051/2012 και 4093/2012). Ειδικότερα, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου έγινε δεκτό ότι η ανωτέρω ρύθμιση, η οποία, κατ' ουσίαν, ισοδυναμούσε με εκ νέου υιοθέτηση με τον ν. 4387/2016 των ανωτέρω περικοπών για τους ήδη κατά τη δημοσίευσή του συνταξιούχους (παλαιούς συνταξιούχους), οι οποίες είχαν κριθεί ως αντισυνταγματικές με τις αποφάσεις 2287 και 2288/2015 της Ολομελείας του Δικαστηρίου, ήταν συνταγματικώς θεμιτή και η θέσπισή της ήταν δικαιολογημένη στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος, όχι, δηλαδή, ως μεμονωμένη, αυτοτελής ρύθμιση, επιφέρουσα οριζόντιες περικοπές στις ήδη καταβαλλόμενες κατά τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 συντάξεις, όπως είχε συμβεί στο παρελθόν με τη θέσπιση των περικοπών αυτών με τις σχετικές διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αλλά ως ρύθμιση εντασσόμενη σε ένα ευρύτερο πλέγμα μέτρων και διαρθρωτικών αλλαγών του νέου ριζικώς αναμορφωμένου ασφαλιστικού συστήματος που θεσπίσθηκε με το ν. 4387/2016 και ως τμήμα της εισαχθείσας με αυτόν ασφαλιστικής μεταρρυθμίσεως, αποτέλεσμα της οποίας είναι οι μελλοντικοί συνταξιούχοι να λαμβάνουν,

./.

κατά κανόνα, μικρότερες, σε σχέση με τους παλαιούς συνταξιούχους, συνταξιοδοτικές παροχές. Ομοίως, με την 1890/2019 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (σκέψη 20), κρίθηκε κατ' αρχήν συνταγματικώς θεμιτή η εκ νέου κατ' ουσίαν θέσπιση των ως άνω περικοπών στο πλαίσιο επανυπολογισμού και των επικουρικών συντάξεων.

7. Επειδή, στη συνέχεια, με την 1439/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία δίκασε σε «πρότυπη» δίκη αγωγή αποζημιώσεως συνταξιούχων του Ε.Φ.Κ.Α. και του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) με αίτημα την επιδίκαση σε αυτούς αποζημιώσεως που αντιστοιχεί στις ανωτέρω περικοπές στις κύριες και στις επικουρικές τους συντάξεις, καθώς και στα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας, έγινε δεκτό (σκέψη 17) ότι η θεσπισθείσα με την διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 ρύθμιση της συνεχίσεως καταβολής των (κύριων) συντάξεων όπως είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2014, δηλαδή με τις μειώσεις που επήλθαν με τους νόμους 4051/2012 και 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και εφεξής είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α., όπως κρίθηκε με την 1891/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, και ότι από τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 και εφεξής οι ως άνω περικοπές έχουν ως νόμιμο έρεισμα τις οικείες διατάξεις του τελευταίου αυτού νόμου, από το χρονικό δε αυτό σημείο (12.5.2016) και εφεξής οι περικοπές αυτές είναι νόμιμες. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση κρίθηκε ότι (σκέψη 18) η θεσπισθείσα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 ρύθμιση της συνεχίσεως καταβολής των συντάξεων, όπως είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2014, δηλαδή με τις μειώσεις που επήλθαν με τις αναφερόμενες στην σκέψη 5 διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, η οποία είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α., δεν θεράπευσε την διαγνωσθείσα με τις ανωτέρω 2287 και 2288/2015

αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας αντισυνταγματικότητα, αλλά ισχύει από την δημοσίευση του ανωτέρω νόμου, δηλαδή από 12.5.2016 και εφεξής και όχι αναδρομικώς· δεν ανατρέχει, συνεπώς, στο χρόνο θεσπίσεως των εν λόγω περικοπών και, επομένως, δεν καταλαμβάνει ρυθμιστικά και το προγενέστερο χρονικό διάστημα από 1.1.2013 έως 11.5.2016 υπό την έννοια της αναδρομικής ισχυροποιήσεως των επιβληθεισών με τους ανωτέρω νόμους περικοπών. Κατά συνέπεια, όπως κρίθηκε με την ανωτέρω απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου (σκέψη 18), για το ως άνω χρονικό διάστημα ισχύουν τα κριθέντα με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή θα προσέκρουε, άλλωστε, ευθέως, κατά τα κριθέντα με την ως άνω 1439/2020 απόφαση της Ολομελείας, στις κρίσεις των ανωτέρω 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομελείας περί αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 και θα συνέτρεχε, για τους συνταξιούχους που είχαν ασκήσει σχετικές αγωγές και προσφυγές ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων πριν από τη δημοσίευση των εν λόγω 2287 και 2288/2015 αποφάσεων, περίπτωση απαγορευμένης από το Σύνταγμα επεμβάσεως σε εκκρεμείς δίκες με στόχο την έκβασή τους υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. ή και σε εκδοθείσες ήδη αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων οι οποίες έχουν ακολουθήσει τα κριθέντα με τις ως άνω 2287 και 2288/2015 αποφάσεις προκειμένου για περικοπές, επιβληθείσες με βάση τους ανωτέρω νόμους, για χρονικά διαστήματα πριν από τη δημοσίευση του ν. 4387/2016. Στις σκέψεις αυτές της ως άνω αποφάσεως στηρίχθηκαν και οι 1440, 1441, 1442 και 1443 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας επί αιτήσεων αναιρέσεως του Ε.Φ.Κ.Α. κατά αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων οι τρεις πρώτες και επί προδικαστικού ερωτήματος η τελευταία που αφορούσαν τις ίδιες ως άνω περικοπές.

8. Επειδή, με το άρθρο 114 («Καταβολή ποσών μειώσεων

συντάξεων ιδιωτικού τομέα») του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.7.2020), όπως αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020 (Α' 196/8.10.2020) [Η αρχική ρύθμιση του άρθρου 114 του ν. 4714/2020 ήταν παρόμοια με τη ρύθμιση του άρθρου 34 του ν. 4734/2020], ορίζονται τα εξής: «1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α 40), της υπ' αρ. 476/28.2.2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 499) και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) και αφορούν το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (Α' 185), καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους. 2. Τα καταβαλλόμενα ποσά της παρ. 1 είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Κατά την καταβολή των ποσών της παρ. 1 δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ούτε παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020. 4. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν.

4093/2012, αποσβένονται. 5. Η παρ. 4 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του παρόντος, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1».

9. Επειδή, στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις του μετέπειτα άρθρου 114 του ν. 4714/2020, οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, ήταν παρόμοιες με τις διατάξεις του άρθρου 34 του μεταγενέστερου ν. 4734/2020, αναφέρονται τα εξής: «Με τις υπ' αρ. 1439/2020, 1440/2020, 1441/2020 και 1443/2020 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και με τις προγενέστερες υπ' αρ. 2287/2015 και 2288/2015 αποφάσεις του ως άνω Δικαστηρίου, κρίθηκε η συνταγματικότητα διατάξεων των νόμων 4051/2012 ... και 4093/2012 ... Με την παρούσα ρύθμιση, συμφώνως με τα κριθέντα με τις προαναφερόμενες αποφάσεις ... καταβάλλονται ποσά στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα, προς αποκατάσταση των μειώσεων που επιβλήθηκαν με τους παραπάνω νόμους και αίρεται με τον τρόπο αυτό το σωρευτικό αποτέλεσμα των ανωτέρω μειώσεων και περικοπών στο βιοτικό επίπεδο των θιγομένων. Με την καταβολή των άνω σημαντικών ποσών, η οποία αφορά το σύνολο των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι αξιώσεις των συνταξιούχων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κυρίων και επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 ... αποσβέννυνται. ... Περαιτέρω, διασφαλίζεται η ακώλυτη πρόοδος των εκκρεμών δικών, αναφορικά με αξιώσεις για την καταβολή ποσών πέραν των δια της παρούσας ρυθμίσεως καταβαλλόμενων. Η ανωτέρω ρύθμιση εμφορείται από τις αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), οι οποίες επιτάσσουν να κατανέμεται εξ ίσου το βάρος της

./.

δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ όλων των πολιτών, καθώς και από την αρχή της αναλογικότητας και εξυπηρετεί τη δίκαιη εξισορρόπηση τόσο των συμφερόντων της παραπάνω κατηγορίας πολιτών, όσο και του συνόλου του πληθυσμού της Χώρας, το οποίο υφίσταται ήδη τις συνέπειες της απρόβλεπτης πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Αποτελεί κοινό τόπο ότι για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας έχουν ληφθεί και συνεχίζουν να λαμβάνονται πρωτόγνωρα σε ύψος οικονομικά μέτρα στήριξης της κοινωνίας, της δημόσιας υγείας και της οικονομίας, με αβέβαιο, μάλιστα, χρονικό ορίζοντα, που επιβαρύνουν σημαντικά τη δημοσιονομική κατάσταση της Χώρας. Ειδικότερα, στον Προϋπολογισμό του 2020 προβλεπόταν ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας κατά 2,8% για το τρέχον έτος, πρωτογενές πλεόνασμα σύμφωνα με τους στόχους της ενισχυμένης εποπτείας 3,58% και χρέος γενικής κυβέρνησης 167% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπεται ύφεση 9% για την Ελληνική Οικονομία κατά το τρέχον έτος. Επίσης, σύμφωνα με την έκθεση ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Μαΐου 2020, προβλέπεται πρωτογενές έλλειμμα 3,5% του ΑΕΠ, ενώ σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπεται το χρέος να ανέλθει σε 196,4% του ΑΕΠ. Στα ανωτέρω δεν έχουν ληφθεί υπόψη επιπλέον δημοσιονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας που ελήφθησαν εκ των υστέρων, ούτε το δημοσιονομικό κόστος της παρούσας ρύθμισης. Τέλος, επισημαίνεται, ότι εν όψει και της γενικότερης υποχρέωσης του νομοθέτη για "προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης" (άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος), η Πολιτεία στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της, πέραν της παρούσας αποκαταστατικής ρυθμίσεως για την ευάλωτη κατηγορία των συνταξιούχων της χώρας, λαμβάνει υποστηρικτικά μέτρα τόσο για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς πανδημίας, όσο και για τη διαχείριση των προσφυγικών

ροών και αμυντικών αναγκών». Με την αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις τόσο του ανωτέρω άρθρου 34 του ν. 4734/2020, όσο και εκείνες του άρθρου 33 του ίδιου νόμου, με το οποίο θεσπίσθηκαν παρόμοιες ρυθμίσεις για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, επισημαίνεται ότι «τα καταβαλλόμενα ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη, προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα. Το ανεκχώρητο και ακατάσχετο των ποσών αυτών θεσπίζεται, προκειμένου να προστατευθεί περαιτέρω το εισόδημα των συνταξιούχων ...», επαναλαμβάνονται τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας, με την οποία εισήχθησαν οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, σχετικά με τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, προστίθεται δε ότι: «... η Πολιτεία, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της, πέραν της παρούσας αποκαταστατικής ρυθμίσεως για την ευάλωτη κατηγορία των συνταξιούχων της χώρας, υποχρεούται να λαμβάνει υποστηρικτικά μέτρα, σημαντικού δημοσιονομικού κόστους, τόσο για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς πανδημίας, όσο και για τη διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών. Παράλληλα, καθίσταται αδήριτη η ανάγκη για ενίσχυση των αμυντικών συστημάτων της χώρας ... . Επομένως, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι εναρμονισμένες τόσο με τα σημερινά δημοσιονομικά δεδομένα της εθνικής μας οικονομίας, όσο και με τις επιτακτικές εθνικές αναγκαιότητες της χώρας».

10. Επειδή, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αυτό αντικαταστάθηκε αφότου ίσχυσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη Φ.11321/35005/1528/ 13.10.2020 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών

μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα» (Β΄ 4536/14.10.2020). Με την απόφαση αυτή ορίζονται τα εξής: Άρθρο 1 («Πεδίο Εφαρμογής»): «Επιστρέφονται αναδρομικά ποσά συντάξεων και προσυνταξιοδοτικών παροχών που αντιστοιχούν στις πραγματοποιηθείσες μειώσεις των κύριων συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 11.06.2015 έως και 12.05.2016, οι οποίες θεσπίστηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α΄ 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222), καθώς και με τις διατάξεις της υπ' αρ. 476/28-02-2012 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 499)». Άρθρο 2 («Δικαιούχοι»): «1. Δικαιούχοι επιστροφής αναδρομικών ποσών είναι κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας: (α.) Οι συνταξιούχοι όλων των φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κύριας ασφάλισης που εντάχθηκαν στον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), καθώς και οι συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδος, εξαιρουμένων των συνταξιούχων του Δημοσίου, και των συνταξιούχων υπαλλήλων των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βάρυναν το Δημόσιο είτε βάρυναν τους οικείους φορείς, καθώς και των συνταξιούχων υπαλλήλων του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των Ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α΄ 276), για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. (β.) Οι συνταξιούχοι προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος του τέως Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ) και του τέως Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ). Τα αναδρομικά ποσά που επιστρέφονται στους συνταξιούχους του προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος, αντιστοιχούν στις μειώσεις που εφαρμόστηκαν στο 50% του

./.

συνολικού ποσού της προσυνταξιοδοτικής παροχής, το οποίο αντιστοιχεί σε κύρια σύνταξη, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. (γ) Οι συνταξιούχοι του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), αναφορικά με τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους με βάση την υπ' αρ. 476/28-02-2012 (Β' 499) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας. 2. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου της παρ. 1, δικαιούχοι καθίστανται οι νόμιμοι κληρονόμοι κατά το ποσοστό του κληρονομικού τους δικαιώματος, με υποβολή αίτησης και των απαραίτητων δικαιολογητικών σε ηλεκτρονική πλατφόρμα του e-ΕΦΚΑ. 3. Για τους δικαιούχους της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιείται απολογιστικός δειγματοληπτικός έλεγχος ...». Άρθρο 3 «Ειδικότερες περιπτώσεις»: «1. Σε περίπτωση λήψης μίας κύριας και μίας επικουρικής σύνταξης, επιστρέφεται στον δικαιούχο μόνο το ποσό που αφορά στην περικοπή που έχει διενεργηθεί βάσει των ανωτέρω διατάξεων στην κύρια σύνταξη. 2. Σε περίπτωση λήψης δύο κύριων συντάξεων, μία εκ των οποίων από μη αναγραφόμενο στο άρθρο 2 της παρούσας φορέα, επιστρέφονται στον δικαιούχο τα ποσά που αφορούν στη μείωση που έχει διενεργηθεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 1 στην κύρια σύνταξη που εμπίπτει στις διατάξεις της παρούσας». Άρθρο 4 «Φορέας καταβολής»: «1. Ο e-ΕΦΚΑ, ως οιονεί καθολικός διάδοχος των εντασσόμενων σε αυτόν πρώην φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κατά τα άρθρα 53 επ. του ν. 4387/2016, διενεργεί επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν. 2. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως φορέας ασφάλισης του προσωπικού της, επιστρέφει στους συνταξιούχους της τα ποσά συντάξεων που αντιστοιχούν σε μειώσεις κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5. της

./.

παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως και την 12.05.2016». Άρθρο 5 («Τρόπος και χρόνος καταβολής»): «1. Η καταβολή των επιστρεπτέων από τον e-ΕΦΚΑ ποσών γίνεται με εφάπαξ καταβολή μέχρι την 31.12.2020. 2. Το μικτό ποσό που προκύπτει μετά τον υπολογισμό των επιστρεπτέων ποσών, υπόκειται σε κράτηση για υγειονομική περίθαλψη ... 3. Τα ανωτέρω ποσά καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους. 4. Τα ανωτέρω ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων. Δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. 5. Κατά την καταβολή των ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, ...».

11. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει υπέρ της ισχύος της προσβαλλόμενης κοινής υπουργικής αποφάσεως (Κ.Υ.Α.) ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.). Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020 (Α΄ 43/28.2.2020) προστέθηκε στον ν. 4387/2016 (Α΄ 85) άρθρο 51Α ως εξής: «1. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία "Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)" μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε "Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης", αποκαλούμενος στο εξής "e-Ε.Φ.Κ.Α.". Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται "Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)", νοείται ο "Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α)". 2. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται από την 1.3.2020 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.). Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) καταργείται και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτού. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσονται ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης και ο Κλάδος Εφάπαξ

Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με πλήρη οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια έκαστος. Ο e-Ε.Φ.Κ.Α. έχει ως σκοπό την ασφαλιστική κάλυψη όλων των υπακτέων στην ασφάλιση προσώπων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία, και τη χορήγηση των παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.». Εξ άλλου, στο προεκτεθέν άρθρο 4 παρ. 1 της προσβαλλομένης Κ.Υ.Α., υπό τον τίτλο «Φορέας καταβολής», ορίζεται ότι ο e-ΕΦΚΑ, ως οιονεί καθολικός διάδοχος των εντασσόμενων σε αυτόν πρώην φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κατά τα άρθρα 53 επ. του ν. 4387/2016, διενεργεί τις προβλεπόμενες από την εν λόγω απόφαση επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν. Προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του, ο παρεμβαίνων e-Ε.Φ.Κ.Α. με το από 28.1.2021 υπόμνημά του (σελ. 2-5) προβάλλει ότι η τυχόν ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως θα έχει τεράστιες οικονομικές συνέπειες για τον προϋπολογισμό και τη βιωσιμότητα του ισχύοντος κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος. Τούτο δε διότι, κατά τα προβαλλόμενα, η τυχόν καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις επικουρικών συντάξεων και επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 θα έχει ως συνέπεια αφενός μεν η καθαρή θέση του κλάδου κύριας ασφαλίσεως και λοιπών παροχών του φορέα να υποστεί σοβαρότατη μείωση, δοθέντος ότι στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό έτους 2021 από το εποπτεύον Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δεν έχει εγγραφεί σχετική κρατική επιχορήγηση ούτε αντίστοιχη πρόβλεψη δαπάνης, ενώ οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της πανδημίας του covid-19 περιορίζουν τις δυνατότητες κρατικής συμμετοχής στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αφετέρου δε την περαιτέρω δραματική μείωση της περιουσίας του κλάδου επικουρικής ασφαλίσεως, η ανάλωση της οποίας αποτελεί τη μόνη πηγή χρηματοδοτήσεως σε περίπτωση υπάρξεως ελλειμμάτων, σύμφωνα με τα

οριζόμενα στο άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 44 του ν. 4670/2020. Με τα δεδομένα αυτά, παραδεκτώς παρεμβαίνει, ζητώντας την απόρριψη της κρινομένης αιτήσεως, ο e-Ε.Φ.Κ.Α..

12. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2479/1997 (Α΄ 67) ορίζονται τα εξής: «α. Στη δίκη ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, της Ολομελείας του Αρείου Πάγου ή της Ολομελείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην οποία, εν όψει των ισχυρισμών των διαδίκων ή της τυχόν παραπεμπτικής απόφασης τίθεται ζήτημα αν διάταξη τυπικού νόμου είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα ή όχι, έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν παρέμβαση φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, τα οποία δικαιολογούν έννομο συμφέρον σε σχέση με την κρίση του ζητήματος αυτού, εφόσον το αυτό ζήτημα εκκρεμεί σε δίκη ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου δικαιοσύνης στην οποία είναι διάδικοι. Δικαίωμα άσκησης παρέμβασης έχει σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός Δικαιοσύνης εφόσον δεν είναι ήδη διάδικος. ... . β. Ο παρεμβαίνων με βάση το προηγούμενο εδάφιο νομιμοποιείται να προβάλει απόψεις και επιχειρήματα αναφερόμενα αποκλειστικά σε ζητήματα συνταγματικότητας που έχουν τεθεί. Η εκδιδόμενη απόφαση δεν παράγει έννομα αποτελέσματα για τον παρεμβαίνοντα αυτόν. γ. Η κατά το εδάφιο α΄ παρέμβαση ενώπιον ... της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας ... ασκείται σύμφωνα με το άρθρο ... 49 του π. δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α΄). δ...». Από τις διατάξεις αυτές, οι οποίες είναι στενώς ερμηνευτέες (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1127/2016 σκ. 7, 3299/2014 σκ. 7, 2114/2014 σκ. 6, 1213/2010 σκ. 6), συνάγεται ότι ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας έχουν δικαίωμα να ασκήσουν παρέμβαση φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, όταν τίθεται ζήτημα αν διάταξη τυπικού νόμου είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα ή όχι, εφόσον δικαιολογούν έννομο σε σχέση με την κρίση του

ζητήματος αυτού συμφέρον. Το έννομο συμφέρον, κατά τις ως άνω διατάξεις, θεμελιώνεται όταν ο παρεμβαίνων είναι διάδικος ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου της δικαιοσύνης όπου εκκρεμεί το αυτό ζήτημα (ΣτΕ Ολομ. 1318/2019 σκ. 4, 1127/2016 σκ. 7, 734/2016 σκ. 7, 3912/2015 σκ. 4, 16/2015 σκ. 6, 1900/2014 σκ. 7, 3340/2013 σκ. 5, 3177/2007 σκ. 5, πρβ. ΑΕΔ 3, 4/2007 σκ. 4). Εξάλλου, από την διατύπωση του εδαφίου α΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 του πιο πάνω νόμου προκύπτει ότι για την δυνατότητα ασκήσεως της ιδιότυπης αυτής παρεμβάσεως ενώπιον της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας πρέπει να συντρέχουν δύο διακριτές προϋποθέσεις, η συνδρομή των οποίων ελέγχεται από τον σχηματισμό της Ολομέλειας, ενώπιον της οποίας ασκείται η παρέμβαση, δηλαδή αφενός έννομο συμφέρον των παρεμβαινόντων σε σχέση με το αγόμενο ενώπιον της Ολομέλειας ζήτημα της συμφωνίας προς το Σύνταγμα διατάξεως τυπικού νόμου, και αφετέρου δίκη των παρεμβαινόντων ενώπιον Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου δικαστηρίου της διοικητικής δικαιοσύνης, στην οποία εκκρεμεί το ίδιο ζήτημα συνταγματικότητας (ΣτΕ Ολομ. 1757/2019 σκ. 8). Με την ιδιότυπη αυτή παρέμβαση, αναπτύσσονται ερμηνευτικές απόψεις και επιχειρήματα, τα οποία αναφέρονται αποκλειστικώς σε ζητήματα συνταγματικότητας τα οποία έχουν τεθεί, η δε μέλλουσα να εκδοθεί απόφαση δεν επάγεται έννομες συνέπειες για τον παρεμβαίνοντα (ΣτΕ Ολομ. 1318/2019 σκ. 4, 1127/2016 σκ. 7, 734/2016 σκ. 7, 3912/2015 σκ. 4, 16/2015 σκ. 6, 1900/2014 σκ. 7, 3340/2013 σκ. 5, 189/2007 σκ. 7).

13. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, υπέρ των αιτούντων έχει ασκηθεί, κατ' επίκληση του παρατεθέντος ανωτέρω άρθρου 1 του ν. 2479/1997, η από 7.1.2021 παρέμβαση (με αριθμό καταθέσεως 21/8.1.2021) από τους Κ. Παρλάντζα κ.λπ. (συνολικά 2.576 φυσικά και νομικά πρόσωπα), οι οποίοι προβάλλουν ότι είναι συνταξιούχοι (ή εκπροσωπούν συνταξιούχους) του ιδιωτικού τομέα και έχουν ασκήσει,

./.

μετά την δημοσίευση του ν. 4714/2020, αγωγές ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων στις οποίες ανακύπτει το ζήτημα της συνταγματικότητας του ως άνω ν. 4714/2020. Προς θεμελίωση δε του παραδεκτού της παρεμβάσεώς τους, οι ως άνω παρεμβαίνοντες προσκομίζουν φορητή μονάδα αποθηκεύσεως (USB), στην οποία περιέχονται σε ψηφιακή μορφή αντίγραφα των δικογράφων των αγωγών, που, όπως ισχυρίζονται, έχουν ασκήσει και εκκρεμούν ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων για τα αυτά ζητήματα συνταγματικότητας, που τίθενται και με την κρινόμενη αίτηση, χωρίς, ωστόσο, τα αποδεικτικά καταθέσεως, ενώ περιέχονται επίσης και οι εκθέσεις επιδόσεως (ένα αρχείο εξ αυτών δεν ανοίγει) στις οποίες αναφέρονται τα ονόματα των εναγόντων, η ημερομηνία συντάξεως των δικογράφων και ο αριθμός καταθέσεώς τους, δίχως, όμως, ο τελευταίος να μπορεί να επαληθευθεί. Ενόψει του, κατά τα ως άνω, σκοπού στον οποίο αποβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2479/1997 και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης ταχείας επιλύσεως των ζητημάτων που τίθενται με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως και των τιθεμένων, λόγω του μεγάλου αριθμού των παρεμβαινόντων, ζητημάτων παραδεκτού (νομιμοποιήσεως, εννόμου συμφέροντος, κ.λπ.), το Δικαστήριο κρίνει, κατ' εξαίρεση, ότι για τις ανάγκες της παρούσας δίκης πρέπει να προχωρήσει η εκδίκαση της υποθέσεως ως εάν, από τυπική άποψη, είχε γίνει δεκτή η παρέμβαση ως προς όλους τους παρεμβαίνοντες, χωρίς εξέταση αν συντρέχουν ως προς όλους οι προϋποθέσεις για την άσκησή της, ώστε να αποφευχθεί η εκ της εξετάσεως των ανωτέρω ζητημάτων επέλευση τυχόν συνεπειών, που θα οδηγούσαν σε καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεως επί των ζητημάτων που τίθενται με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως (πρβ. ΣτΕ 1439/2020, 3410/2014 σκ. 5). Η κρίση αυτή, ενόψει του ως άνω δικαιολογητικού της λόγου, ουδόλως, βεβαίως, συνεπάγεται την κατ' ουσίαν παραδοχή της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων ασκήσεως της εν λόγω παρεμβάσεως ούτε την αναγνώριση, στους παρεμβαίνοντες

οποιωνδήποτε δικονομικών πλεονεκτημάτων από την εν λόγω παρέμβαση, η οποία, υπό την ως άνω μορφή της, προδήλως, δεν συνάδει με τον σκοπό που θάλπουν οι οικείες δικονομικές διατάξεις.

14. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 47 παρ. 1 του π.δ. 18/1989, το έννομο συμφέρον νομικού προσώπου για την προσβολή διοικητικής πράξης κρίνεται, κατά περίπτωση, εν όψει κυρίως των επιδιωκόμενων από αυτό, κατά τη συστατική του πράξη ή το καταστατικό του, συγκεκριμένων σκοπών και του περιεχομένου της πράξης (ΣτΕ 2913/2017 Ολομ. σκ. 5, 1212/2010 Ολομ. σκ. 8, 2023/2012 7μ. σκ. 3, πρβλ. και 2286/2001 Ολομ. σκ. 5, 69/2016 7μ. σκ. 6, 1094-96/2008 σκ. 4 κ.ά.). Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα προαποδεικτώς (5.1.2020) καταστατικά των αιτούντων σωματείων όλα έχουν ως καταστατικό σκοπό, μεταξύ άλλων, την προάσπιση των συμφερόντων των συνταξιούχων μελών τους. Ενόψει του σκοπού αυτού, τον οποίο καθένα σωματείο επικαλείται προκειμένου να νομιμοποιηθεί για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως, υποστηρίζοντας ότι τα ασφαλιστικά δικαιώματα των μελών τους θίγονται από την προσβαλλόμενη πράξη, τα εν λόγω σωματεία ασκούν την υπό κρίση αίτηση με έννομο συμφέρον. Τα περί του αντιθέτου δε προβαλλόμενα από τον καθ' ου Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τον παρεμβαίνοντα e- Ε.Φ.Κ.Α. και ειδικότερα ότι το έννομο συμφέρον των αιτούντων φορέων συλλογικής δραστηριότητας θα έπρεπε να είναι εξατομικευμένο, υπό την έννοια ότι για την παραδεκτή άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως δεν αρκεί η απλή αναφορά των καταστατικών σκοπών τους, ούτε το γεγονός ότι ενεργούν αδιακρίτως για λογαριασμό όλων των μελών τους, είτε αυτά έχουν σχετική εκκρεμή δίκη ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων είτε όχι, αλλά απαιτείτο να γίνει ειδική αναφορά των συγκεκριμένων μελών που δεν έχουν ασκήσει αγωγές, προκειμένου να διαπιστωθεί το έννομο συμφέρον τους να ασκήσουν την κρινόμενη αίτηση προς προάσπιση των συμφερόντων των εν λόγω μελών, είναι

απορριπτέα ως αβάσιμα ενόψει, μάλιστα, του ότι τα σωματεία, όπως και οι λοιποί αιτούντες, επιδιώκουν, καθ' ερμηνείαν του δικογράφου, όπως ήδη εκτέθηκε, την ακύρωση της προσβαλλομένης υπουργικής αποφάσεως και κατά το μέρος που με αυτήν δεν προβλέπεται και δεν ρυθμίζεται η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε άλλες, πλην τις αφορώσες σε περικοπές των κύριων συντάξεων, αξιώσεις έως τις 31.12.2020 σε όλους τους συνταξιούχους, ανεξαρτήτως αν είχαν ασκήσει ή όχι έως την ημερομηνία αυτή σχετικά ένδικα βοηθήματα. Εξάλλου, και οι λοιποί αιτούντες (φυσικά πρόσωπα, υπ' αριθ. 3, 5, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 22 και 23 κατά την σειρά αναγραφής στο δικόγραφο), φερόμενοι με βάση τα στοιχεία του φακέλου ως συνταξιούχοι του e-Ε.Φ.Κ.Α., ασκούν την υπό κρίση αίτηση με έννομο συμφέρον. Η 12η, όμως, αιτούσα, η οποία αναφέρεται στο δικόγραφο ως γραμματεύς του Συνδέσμου Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Αεροπορικών Επιχειρήσεων (Σ.Σ.Ε.Α.Π.Α.Ε.), δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι είναι συνταξιούχος του e-Ε.Φ.Κ.Α., ενώ στο προσκομισθέν, και μάλιστα μετά την συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο, συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, φέρεται ως ιδιωτική υπάλληλος. Με τα δεδομένα αυτά, η ως άνω αιτούσα δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει την υπό κρίση αίτηση και, συνεπώς, ως προς αυτήν η αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

15. Επειδή, η προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, δεν περιορίζεται στην απλή επανάληψη των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, αλλά, προς συμπλήρωση των περιεχομένων σε αυτό βασικών ουσιαστικών ρυθμίσεων, περιέχει και νέες ρυθμίσεις, λεπτομερειακού χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν στον καθορισμό του τρόπου και της διαδικασίας καταβολής των προς επιστροφή ποσών κύριων συντάξεων στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα. Ως εκ τούτου, είναι πράξη

κανονιστικού περιεχομένου, η οποία έχει εκτελεστό χαρακτήρα και προσβάλλεται παραδεκτώς με την κρινόμενη αίτηση κατά το μέρος που περιορίζεται (βλ. άρθρα 1 και 3 παρ. 1 αυτής), ενόψει αντίστοιχης ρυθμίσεως του εξουσιοδοτικού νόμου, στην καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε κύριες συντάξεις και όχι και σε καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές επικουρικών συντάξεων και επιδομάτων εορτών και αδείας. Περαιτέρω, μέσω της προσβολής της ως άνω Κ.Υ.Α. παραδεκτώς, κατ' αρχήν, αμφισβητείται από τους αιτούντες η συνταγματικότητα της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, με την οποία προβλέφθηκε ότι με την καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα αποσβέννυνται οι αξιώσεις όσων από τους εν λόγω συνταξιούχους δεν είχαν εκκρεμείς δίκες κατά την δημοσίευση του ν. 4714/2020 για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων και επικουρικών συντάξεων και επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως την δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει των προαναφερθεισών διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012. Τούτο δε διότι ναι μεν ρύθμιση σχετικά με την απόσβεση των ως άνω αξιώσεων δεν περιελήφθη στην προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., η οποία, όπως εξετέθη ανωτέρω, περιορίζεται να ρυθμίσει τις λεπτομέρειες της προβλεπόμενης από την παρ. 1 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε, καταβολής ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των κύριων συντάξεων, πλην, όμως, η προβλεπόμενη στην ανωτέρω διάταξη της παρ. 4 του ίδιου άρθρου 114 απόσβεση συνδέεται αρρήκτως με τον σκοπό και το όλο πλέγμα των διατάξεων του εν λόγω άρθρου, καθόσον αφενός αποτελεί αυτόματη και αυτόθροη συνέπεια της ως άνω καταβολής για όσους συνταξιούχους δεν είχαν προσφύγει στα δικαστήρια μέχρι την δημοσίευση του ν. 4714/2020 για να διεκδικήσουν

ποσά αντίστοιχα με τις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και τα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας, αφετέρου δε αποτελεί, κατά τον νομοθέτη, την αναγκαία προϋπόθεση για να είναι δυνατή η εφαρμογή της θεσπισθείσης με την παρ. 1 ρυθμίσεως περί καταβολής των αντιστοιχούντων στις περικοπές των κύριων συντάξεων ποσών. Ειδικότερα, ο νόμος προέβλεψε την καταβολή, σε σύντομο χρόνο από τη δημοσίευσή του (δημοσίευση ν. 4714/2020: 31.7.2020, καταβολή έως 31.12.2020), ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές, με βάση του νόμους 4051/2012 και 4093/2012, των κύριων συντάξεων σε όλους τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα, είτε είχαν ασκήσει σχετικά ένδικα βοηθήματα είτε όχι, αφού έλαβε υπόψη την δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, ενόψει της οποίας, όπως προκύπτει από τις σχετικές αιτιολογικές εκθέσεις (βλ. ανωτέρω σκέψη 9), δεν ήταν δυνατή, κατά τον νομοθέτη, η πραγματοποίηση της καταβολής αυτής (σε όλους ανεξαιρέτως τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα) χωρίς την ταυτόχρονη απόσβεση επιπλέον (πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 114) αξιώσεων των συνταξιούχων που αφορούσαν περικοπές κύριων και επικουρικών συντάξεων και επιδομάτων εορτών και αδείας και για τις οποίες δεν είχαν ασκηθεί έως την δημοσίευση του νόμου ένδικα βοηθήματα. Με τα δεδομένα αυτά, ο ισχυρισμός του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του παρεμβαίνοντος e-Ε.Φ.Κ.Α. ότι απαραδέκτως μέσω της προσβαλλόμενης Κ.Υ.Α. προβάλλονται λόγοι που αφορούν την συνταγματικότητα της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, δηλαδή προσβάλλεται ανεπιτρέπτως ευθέως διάταξη νόμου, η οποία ουδόλως εξειδικεύεται με την προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

16. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση της αρχής της καλής νομοθετήσεως. Ειδικότερα, κατά τα προβαλλόμενα, ο τρόπος που επιλέγει ο νομοθέτης να ρυθμίζει ακόμη και συγκυριακώς αναφυόμενα

ζητήματα δεν δύναται να συνιστά διαρκή αναίρεση, με αλληλοδιαδόχως θεσπιζόμενες μεταβατικές διατάξεις, θεμελιώδους σκοπού, τον οποίο έχει επιλέξει ο ίδιος ως πρόσφορο και αναγκαίο για την επίλυση του αντίστοιχου ζητήματος, κλονίζοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου που επιβάλλει τη σαφήνεια και την προβλέψιμη εφαρμογή των εκάστοτε θεσπιζόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων. Προβάλλεται δε ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου, η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος και ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, επιβάλλει ιδίως τη σαφήνεια και την προβλέψιμη εφαρμογή των εκάστοτε θεσπιζόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων και πρέπει να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, όταν πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους ενδιαφερόμενους ή να ανατρέψουν τον προγραμματισμό τους. Ο λόγος αυτός έτσι όπως προβάλλεται είναι απορριπτέος ως αόριστος, διότι οι αιτούντες δεν εξειδικεύουν σε τι συνίσταται στην υπό κρίση περίπτωση η «κακή νομοθέτηση» και γιατί αυτή συνεπάγεται παράβαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστατευομένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

17. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη Κ.Υ.Α., στο βαθμό που περιορίζεται στην καταβολή ποσών συντάξεων που αντιστοιχούν στις περικοπές μόνον των κύριων συντάξεων και μάλιστα άτοκα, ακόμη και σε όσους είχαν εκκρεμή ένδικα βοηθήματα κατα τη δημοσίευση του ν. 4714/2020, χωρίς να διαλαμβάνει κάποια ρύθμιση για τις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και την κατάργηση των δώρων εορτών και των επιδομάτων αδείας, είναι ακυρωτέα, διότι εκδόθηκε κατά παράβαση του δεδικασμένου των 1890-1891/2019 και 1439/2020 αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας και της εν γένει υποχρεώσεως συμμορφώσεως της Διοικήσεως στις δικαστικές αποφάσεις, η οποία επιτάσσεται από το

Σύνταγμα (άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος) και το νόμο (άρθρο 50 παρ. 4 του π.δ. 18/1989), η δε μερική συμμόρφωση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με την επίκληση λόγων αποκλειστικά δημοσιονομικού χαρακτήρα.

18. Επειδή, αν ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως έχει την έννοια ότι ο νομοθέτης ήταν υποχρεωμένος μετά την δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας να θεσπίσει ρύθμιση, με την οποία να προβλέπει την χορήγηση σε όλους τους συνταξιούχους, των οποίων οι συντάξεις είχαν υποστεί περικοπές με βάση τους νόμους 4051/2012 και 4093/2012, ποσά αντίστοιχα με όλες τις περικοπές αυτές, τότε είναι απορριπτέος προεχόντως διότι από το παρατεθέν σε προηγούμενες σκέψεις περιεχόμενο των αποφάσεων 1890 και 1891/2019 και 1439/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας προκύπτει ότι οι αποφάσεις αυτές δεν έκριναν περί της συνταγματικότητας των διατάξεων των ανωτέρω νόμων, με τις οποίες είχαν θεσπισθεί περικοπές συνταξιοδοτικών παροχών, αλλά οι μεν δύο πρώτες αποφάσεις έκριναν ως προς την συνταγματικότητα διατάξεων του θεσπίσαντος νέο ασφαλιστικό σύστημα ν. 4387/2016, η δε απόφαση 1439/2020 δέχθηκε ότι ως προς την συνταγματικότητα των διατάξεων των ανωτέρω νόμων ισχύουν τα κριθέντα με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αν ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως θεωρηθεί, καθ' ερμηνείαν του δικογράφου, ότι αναφέρεται στις δύο αυτές αποφάσεις 2287 και 2288/2015, τότε είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Τούτο δε διότι ο θεσμικός σεβασμός της διοικήσεως και του νομοθέτη προς τη νομολογία των δικαστηρίων, και δη των ανωτάτων, με την έννοια της εφαρμογής της σχετικής αποφάσεως ως νομολογιακού προηγούμενου και στους τελούντες σε όμοιες συνθήκες, αποτελεί, κατ' αρχήν, ουσιώδη προϋπόθεση για την εμπέδωση του κράτους δικαίου. Όμως, η, υπ' αυτή την έννοια, «συμμόρφωση» δεν αποτελεί αντικείμενο ελέγχου με βάση την κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος υποχρέωση συμμορφώσεως

προς τις δικαστικές αποφάσεις, η οποία αφορά μόνον εκείνους που διετέλεσαν διάδικοι στη σχετική δίκη και νομιμοποιούνται να προβάλλουν παράλειψη, άρνηση ή πλημμελή συμμόρφωση προς τα κριθέντα με την δικαστική αυτή απόφαση όχι όμως και τρίτους οι οποίοι δεν υπήρξαν διάδικοι στην οικεία δίκη και οι οποίοι δεν νομιμοποιούνται σχετικώς. Τα ανωτέρω δεν μεταβάλλονται στην περίπτωση της κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) [άρθρο 40 παρ. 1 ν. 4055/2012, Α' 51] «πρότυπης» ή «πιλοτικής» δίκης. Διότι, και στην περίπτωση αυτή, κατά το γράμμα και τον σκοπό των σχετικών ρυθμίσεων, η απόφαση επί της εν λόγω δίκης δεσμεύει, όπως ρητώς ορίζεται στον νόμο, μόνον τους διαδίκους της συγκεκριμένης δίκης - τους αρχικούς και τους παρεμβάντες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 1 παρ. 1) - κατά τα λοιπά δε, η σχετική απόφαση, έχοντας εκδοθεί με τον τρόπο και στον χρόνο που προβλέπεται, συμβάλλει στην επιδιωκόμενη ασφάλεια δικαίου, όχι επεκτείνοντας τη δικονομική της δεσμευτικότητα στις όμοιες εν γένει περιπτώσεις, αλλά συνιστώντας γι' αυτές, ως προς το γενικότερο ζήτημα που επιλύθηκε, επίκαιρη νομολογία του ανωτάτου δικαστηρίου, που έχει, μάλιστα, εκδοθεί με ειδική προς τούτο διαδικασία και την οποία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα διοικητικά δικαστήρια κατά την εκδίκαση ομοίων υποθέσεων, αλλά και η Διοίκηση κατά την αντιμετώπιση ομοίων υποθέσεων (πρβ. 15/2019 απόφαση Τριμελούς Συμβουλίου Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας). Εξάλλου, ανεξαρτήτως των ανωτέρω, από τις αποφάσεις, που επικαλούνται οι αιτούντες, δεν απορρέει δεδικασμένο γι' αυτούς, εφόσον δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ούτε, άλλωστε, οι ίδιοι ισχυρίζονται, ότι είχαν την ιδιότητα του διαδίκου στις δίκες επί των οποίων εκδόθηκαν οι εν λόγω αποφάσεις, η ύπαρξη δε δεδικασμένου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ταυτότητα διαδίκων (άρθρο 50 παρ. 5 του π.δ. 18/1989 και άρθρο 197 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας).

19. Επειδή, οι περιλαμβανόμενοι στα κεφάλαια Δ' και Ε' του

δικογράφου της υπό κρίση αιτήσεως λόγοι περί παραβιάσεως των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 17 παρ. 2 και 18 παρ. 5 (με αίτημα να εξεταστεί η προσβαλλόμενη «και υπό το πρίσμα των ανωτέρω διατάξεων του Συντάγματος») και των αρχών της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, της χρηστής διοικήσεως και της καλής λειτουργίας της διοικήσεως, όπως προβάλλονται, με παράθεση διατάξεων και ανάλυση των αρχών, των οποίων γίνεται επίκληση, καθώς και της υπάρχουσας νομολογίας, χωρίς να εξειδικεύεται, περαιτέρω, σε τι συνίσταται στην προκειμένη περίπτωση η προσβολή των ως άνω διατάξεων και αρχών, είναι απορριπτέοι ως αόριστοι.

20. Επειδή, ενόψει της κρίσεως με τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας ως αντισυνταγματικών των διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, με τις οποίες θεσπίσθηκαν περικοπές των κύριων και επικουρικών συντάξεων και κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας, ανέκυψε ζήτημα επιστροφής στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα ποσών που αντιστοιχούν στις περικοπές αυτές για το χρονικό διάστημα από 10.6.2015 έως 11.5.2016 (συνολικά έντεκα μηνών). Ο νομοθέτης προς αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού προέβη, με την θέσπιση του προεκτεθέντος άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, στις εξής επιλογές: α) στην άτοκη καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν στις περικοπές των κύριων συντάξεων, για το εν λόγω διάστημα των έντεκα μηνών, σε όλους τους δικαιούχους, στο σύνολο, δηλαδή, των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι είχαν υποστεί τις περικοπές αυτές στις κύριες συντάξεις τους, ανεξαρτήτως αν αυτοί είχαν ασκήσει ή όχι ένδικα βοηθήματα ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με την καταβολή εφάπαξ ποσού μέχρι 31.12.2020, καθώς και στην πρόβλεψη ότι τα ποσά αυτά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων και ότι δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη

φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα, β) στην μη καταβολή (έως τις 31.12.2020) των ποσών που αντιστοιχούν στις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και στα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας για το ίδιο χρονικό διάστημα και γ) στην απόσβεση των υπό στοιχείο β΄ αξιώσεων μόνον όμως για όσους συνταξιούχους δεν είχαν ασκήσει μέχρι την δημοσίευση του ν. 4714/2020 (31.7.2020) ένδικα βοηθήματα με αντικείμενο την ικανοποίηση των εν λόγω αξιώσεων· αντιθέτως, όσοι είχαν ασκήσει τέτοια ένδικα βοηθήματα μέχρι την ημερομηνία αυτή προβλέφθηκε ότι διατηρούν, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές κατά νόμον προϋποθέσεις, τις αξιώσεις τους για ποσά που υπερβαίνουν τα καταβαλλόμενα με βάση το άρθρο 114 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, ποσά των κύριων συντάξεων (διατηρούν δηλαδή τις αξιώσεις τους για το σύνολο των περικοπών των επικουρικών συντάξεων και των καταργηθέντων επιδομάτων αδείας και εορτών, καθώς και για τους τόκους επιδικίας επί των κύριων συντάξεων). Ομοίως, διατηρούν τις αξιώσεις τους και μπορούν να διεκδικήσουν δικαστικά, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, τα ποσά που αντιστοιχούν σε τυχόν περικοπές επικουρικών συντάξεων και στα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας όσοι συνταξιούχοι δεν υπέστησαν περικοπή των κυρίων συντάξεών τους κατ' εφαρμογή των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 και, για το λόγο αυτό, δεν θα εισπράξουν με βάση το άρθρο 114 του ν. 4714/2020, όπως αυτό ισχύει, αντίστοιχα ποσά, αφού, σύμφωνα με το γράμμα της παρ. 4 του εν λόγω άρθρου, η απόσβεση των αξιώσεων που αφορούν επικουρικές συντάξεις και επιδόματα εορτών και αδείας προϋποθέτει την καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές κύριων συντάξεων, προϋπόθεση η οποία στους συνταξιούχους αυτούς δεν συντρέχει. Στις ανωτέρω επιλογές προέβη ο νομοθέτης αφού, όπως προκύπτει από τις εκτεθείσες στην σκέψη 9 αιτιολογικές εκθέσεις για τις σχετικές ρυθμίσεις, στάθμισε την

υποχρέωση εναρμονίσεως προς την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας με την ανάγκη τηρήσεως των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως και, περαιτέρω, απέβλεψε στην εξισορρόπηση των συμφερόντων τόσο των συνταξιούχων όσο και του συνόλου του πληθυσμού της χώρας, ενόψει των αρχών της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), καθώς και της αρχής της αναλογικότητας, και στην κατά το δυνατόν ταχεία και οριστική εκκαθάριση αξιώσεων που ανάγονται σε συνταξιοδοτικές παροχές του παρελθόντος, ώστε να είναι δυνατός ο εκ μέρους του κράτους οικονομικός προγραμματισμός, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμένων δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας, της σημαντικής επιβαρύνσεως της δημοσιονομικής καταστάσεως από τα «πρωτόγνωρα σε ύψος οικονομικά μέτρα στήριξης της κοινωνίας, της δημόσιας υγείας και της οικονομίας», που ελήφθησαν προς αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, του γεγονότος ότι οι προβλέψεις για την πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά το έτος 2020 δεν είχαν λάβει υπόψη τα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας που ελήφθησαν εκ των υστέρων ούτε το δημοσιονομικό κόστος της επίμαχης ρυθμίσεως, καθώς και της ανάγκης λήψεως μέτρων, σημαντικού δημοσιονομικού κόστους, για την διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών και την ενίσχυση των αμυντικών συστημάτων της χώρας [βλ. και τα πρακτικά της Βουλής ενόψει της ψηφίσεως του ν. 4714/2020 (συνεδρίαση Ρϛ της 29.7.2020, σελίδα 17458), όπου αναφέρονται τα εξής: «... η συγκεκριμένη δαπάνη [για την καταβολή των αναδρομικών ποσών στους συνταξιούχους] αγγίζει τα όρια των δημοσιονομικών δυνατοτήτων του τόπου. Δεν υπάρχουν, λοιπόν, περιθώρια για ικανοποίηση πρόσθετων αιτημάτων αυτού του είδους. ... [Η] ενίσχυση με ένα εφάπαξ ποσό ύψους 1,4 δισεκατομμυρίου ευρώ αποτελεί μία πολιτική επιλογή ... Δεν υπάρχουν περιθώρια άλλων

παροχών και οτιδήποτε διαφορετικό θα ήταν άδικο για τους ανέργους και τους εργαζομένους, ο κόπος των οποίων χρηματοδοτεί το ασφαλιστικό σύστημα. Θα ήταν άδικο για τις επόμενες γενιές και για το σύνολο της κοινωνίας που αντιμετωπίζει ... τόσες αλλεπάλληλες προκλήσεις, από τα γεγονότα στον Έβρο και την πανδημία, μέχρι τη διεθνή οικονομική αναταραχή ...»].

21. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η διάταξη του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, με την οποία ορίζεται ότι με την καταβολή των ποσών που προβλέπουν οι ίδιες αποσβέννυνται οι αξιώσεις των συνταξιούχων για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4386/2016 (12.5.2016): α) αντίκειται στην αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών (άρθρο 26 Συντ.), διότι προβλέπεται διά νόμου η απόσβεση απαιτήσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, η δε απόσβεση ήδη γεγενημένων απαιτήσεων συνεπάγεται την απόλυτη στέρηση του δικαιώματος του διοικουμένου να προσφύγει στη δικαιοσύνη, με αποτέλεσμα την ανεπίτρεπτη αφαίρεση των υποθέσεων από την ύλη των δικαστηρίων, β) παραβιάζει το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη (άρθρ. 20 παρ. 1 Συντ. και 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., αντιστοίχως), στο βαθμό που κωλύεται η δικαστική διεκδίκηση αξιώσεων με την ίδια βάση.

22. Επειδή, όπως έχει κριθεί, από τα άρθρα 4 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος, με τα οποία καθιερώνονται, αντιστοίχως, η αρχή της ισότητας, το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας από δικαστήρια και η αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών, συνάγεται ότι ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται, κατ' αρχήν, να μεταβάλει, ακόμη και αναδρομικώς, τις κείμενες ουσιαστικές ρυθμίσεις του νόμου (πρβ. ΣτΕ

807/1997), αρκεί η επέμβασή του αυτή να μην αποτελεί ευθεία κύρωση της διοικητικής πράξεως, της οποίας η νομιμότητα είναι εκκρεμής ενώπιον των δικαστηρίων, να μην προσβάλλει το δεδικασμένο που απορρέει από δικαστικές αποφάσεις ή την αρχή της μη αναδρομικότητας των διατάξεων που επιβάλλουν κυρώσεις, να αιτιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος και να μην προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας. Ο νομοθέτης δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, ενόψει των συνταγματικών αυτών διατάξεων, επ' ευκαιρία τέτοιων αναδρομικών ουσιαστικών ρυθμίσεων, να θεσπίζει απόσβεση των απαιτήσεων που απορρέουν από τις τροποποιούμενες ρυθμίσεις, εφόσον, όμως, για αυτές έχουν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις δικαστηρίων (πρβ. ΣτΕ Ολομ. 3036/2008) ή υπάρχουν εκκρεμείς δίκες ενώπιον δικαστηρίου, ούτε μπορεί να καταργεί τις δίκες αυτές, διότι άλλως θα αφαιρείτο η διαφορά από το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου είναι εκκρεμής, κατά παράβαση του άρθρου 26 του Συντάγματος, θα παραβιαζόταν δε επίσης και η απορρέουσα από την αυτή συνταγματική διάταξη αρχή του σεβασμού της τελεσιδικίας των δικαστικών αποφάσεων, καθώς και η αρχή της ισότητας των όπλων που διαθέτουν οι διάδικοι και θα ευνοείτο ο ένας από αυτούς, συνήθως ο φορέας της δημόσιας εξουσίας (βλ. ΣτΕ Ολομ. 3368/2015, 542-543/1999, ΣτΕ 1773/2020, 1818/2018, 3782/2015, 3062/2014, 2756-7, 3613/2013 7μ., 81/2013, 1396/2012, 824/2012 7μ., 338/2011 7μ., 6/2010, πρβ. ΣτΕ 1439/2020 Ολομ. Σκέψη 18, 1154/2001, 953/1999). Ενόψει των ανωτέρω, δεν κωλύεται ο νομοθέτης να θεσπίσει απόσβεση αξιώσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να εγερθούν ενώπιον των δικαστηρίων κατ' επίκληση, ως νομολογιακού προηγούμενου, αποφάσεως που έχει εκδοθεί επί «πιλοτικής» δίκης, εφόσον η ρύθμιση αυτή υπαγορεύεται από σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος και δεν παραβιάζει δεδικασμένο που απορρέει από δικαστική απόφαση ούτε επεμβαίνει σε εκκρεμείς δίκες.

23. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. ορίζεται ότι: «Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή

δικαίως, ... υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως, ...». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όπως έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, δεν απαγορεύεται μεν, γενικώς, η θέσπιση αναδρομικών κανόνων δικαίου, είναι όμως αντίθετες με τη διάταξη αυτή νομοθετικές ρυθμίσεις μη υπαγορευόμενες από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίες θεσπίζονται με αναδρομική ισχύ, ρυθμίζουν θέμα για το οποίο υφίσταται εκκρεμής δίκη με διάδικο το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και με τη θέσπισή τους η έκβαση της δίκης αποβαίνει υπέρ του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (βλ. Ε.Δ.Δ.Α. 10.11.2020, Vegotex International S.A. κατά Βελγίου, σκ. 58 επ., 8.11.2018, Hôpital Local Saint-Pierre d' Oléron κ.λπ. κατά Γαλλίας, σκ. 67 επ., 25.11.2010, Lilly France κατά Γαλλίας no 2, σκ. 46 επ., 29.3.2006, Scordino κατά Ιταλίας no 1, μειζ. συνθ., σκ. 126 επ., 11.4.2002 - 11.7.2002, Σμοκοβίτης κ.λπ. κατά Ελλάδος, σκ. 20 επ., 28.6.2001 - 28.9.2001, Αγούδημος κατά Ελλάδος, σκ. 27 επ., 28.10.1999, Zielinski κ.λπ. κατά Γαλλίας, σκ. 50 επ., 22.10.1997, Παπαγεωργίου κατά Ελλάδος, σκ. 33 επ., 9.12.1994, Ελληνικά Διυλιστήρια ΣΤΡΑΝ και Στρ. Ανδρεάδης κατά Ελλάδος, σκ. 41 επ., βλ. περίπτωση συνδρομής επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος Ε.Δ.Δ.Α. 23.10.1997, National and Provincial Building Society κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκ. 94 επ., βλ. επίσης ΣτΕ 3368/2015 Ολομ., 1773/2020, 1818/2018, 3782/2015, 2756-2757, 3613/2013 7μ., 824/2012 7μ., 372/2005 7μ., πρβ. ΣτΕ 1154/2001, 953/1999]. Ενόψει της νομολογίας αυτής του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, δεν κωλύεται ο νομοθέτης ούτε από το άρθρο 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. να θεσπίσει απόσβεση αξιώσεων υπό τις παρατεθείσες στην προηγούμενη σκέψη προϋποθέσεις.

24. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση με το άρθρο 114 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, προβλέφθηκε, στο πλαίσιο της υποχρεώσεως

του κράτους να εναρμονίζεται προς την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η χορήγηση ποσών που αντιστοιχούν στις περικοπές των κύριων συντάξεων, οι οποίες κρίθηκαν αντισυνταγματικές με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, και σε συνταξιούχους, οι οποίοι παρά το ότι είχαν υποστεί περικοπές τόσο στις κύριες όσο και στις επικουρικές συντάξεις τους, είχαν δε στερηθεί τα επιδόματα εορτών και αδείας κατ' εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, εν τούτοις, ούτε ύστερα από τη δημοσίευση των ως άνω αποφάσεων αλλά ούτε και ύστερα από την δημοσίευση των 1890 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομελείας του Δικαστηρίου είχαν προβεί μέχρι τη στιγμή της θεσπίσεως της επίμαχης ρυθμίσεως σε οποιαδήποτε ενέργεια προκειμένου να διεκδικήσουν με προσφυγή ή αγωγή ενώπιον των δικαστηρίων ποσά που αντιστοιχούν στις ανωτέρω περικοπές. Ως αντιστάθμισμα δε της χορηγήσεως των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των κύριων συντάξεων και στην ανωτέρω κατηγορία συνταξιούχων, ο νομοθέτης, ενόψει της ανάγκης τηρήσεως των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως και της σημαντικής επιβαρύνσεως της δημοσιονομικής καταστάσεως της χώρας λόγω απροβλέπτων καταστάσεων που ανέκυψαν μετά την δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων, κατά τα εκτεθέντα ανωτέρω στη σκέψη 20, αλλά και της ανάγκης για την, κατά το δυνατόν, ταχεία και οριστική εκκαθάριση αξιώσεων που ανάγονται σε συνταξιοδοτικές παροχές του παρελθόντος, ώστε το κράτος να μπορέσει να προχωρήσει σε προγραμματισμό για την κατανομή των πεπερασμένων κρατικών πόρων, περιορίζοντας, κατά το μέτρο του εφικτού, τον κίνδυνο ανατροπής του, προέβλεψε ότι οι αξιώσεις για την καταβολή ποσών, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές επικουρικών συντάξεων και σε καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας, που αφορούν το επίμαχο ενδεκάμηνο χρονικό διάστημα, της ανωτέρω κατηγορίας συνταξιούχων αποσβέννυνται με την καταβολή σε

αυτούς μέχρι 31.12.2020 ποσών που αντιστοιχούν μόνον σε περικοπές των κύριων συντάξεών τους, δεν παρέσχε δε σε αυτούς τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θα λάβουν τα εν λόγω ποσά, με συνέπεια να αποσβεσθούν οι λοιπές αξιώσεις τους, ή αν θα προτιμήσουν, παραιτούμενοι από την καταβολή μέχρι τις 31.12.2020 των εν λόγω ποσών, που αντιστοιχούν στις περικοπές των κύριων συντάξεων που είχαν υποστεί, να διεκδικήσουν το σύνολο των αξιώσεών τους προσφεύγοντας στα δικαστήρια και αναμένοντας την εκδίκαση των σχετικών ενδίκων βοηθημάτων και την έκδοση αποφάσεων επ' αυτών. Αντιθέτως, ο νομοθέτης δεν έθιξε τις αξιώσεις όσων είχαν προσφύγει πριν από τη δημοσίευση του ν. 4714/2020 ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, ζητώντας την καταβολή ποσών που αντιστοιχούν στις λοιπές, πλην εκείνων στις οποίες αφορά η επίμαχη ρύθμιση, περικοπές συνταξιοδοτικών παροχών, ούτε επεμβαίνει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, στις σχετικές εκκρεμείς δίκες. Με την ρύθμιση αυτή ούτε το απορρέον από δικαστικές αποφάσεις δεδικασμένο παραβιάζεται ούτε η υποχρέωση συμμορφώσεως προς δικαστικές αποφάσεις, εφόσον, άλλωστε, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 18, ούτε δεδικασμένο έχει παραχθεί για τους αιτούντες από τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, που αυτοί επικαλούνται, ούτε υποχρέωση συμμορφώσεως υπό την έννοια του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος ή από άλλη διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος. Η θέσπιση δε της ανωτέρω ρυθμίσεως δικαιολογείται από σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, επίκληση των οποίων γίνεται στις οικείες αιτιολογικές εκθέσεις, όπως προκύπτει από τα εκτεθέντα στις σκέψεις 9 και 20. Υπό τα δεδομένα αυτά, η ως άνω νομοθετική ρύθμιση του περιορισμού των χορηγούμενων αναδρομικών ποσών για την κατηγορία εκείνη των συνταξιούχων που δεν είχαν ασκήσει σχετικά ένδικα βοηθήματα έως την δημοσίευση του ν. 4714/2020, η οποία (ρύθμιση) από τη φύση της υπόκειται σε οριακό μόνον δικαστικό έλεγχο, υπό τις ανωτέρω όλως εξαιρετικές δημοσιονομικές συνθήκες της χώρας, δεν

/.

αντίκειται στις διατάξεις ούτε των άρθρων 4 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος ούτε του άρθρου 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α.. Συνεπώς, οι παρατιθέμενοι στη σκέψη 21 λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Κατά τη γνώμη, όμως, των Συμβούλων Α. Μ. Παπαδημητρίου, Β. Πλαπούτα και Π. Τσούκα, η ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020 (όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020) περί αποσβέσεως των αξιώσεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές επικουρικών συντάξεων και κατάργηση επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα δυνάμει των ν. 4051/2012 και ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016, αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση. Τούτο, διότι η προβλεπόμενη με τη διάταξη αυτή μονομερής και υποχρεωτική απόσβεση μη παραγεγραμμένων απαιτήσεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα [στους οποίους δεν παρέχεται η εναλλακτική δυνατότητα, παραιτούμενοι της προβλεπόμενης στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου καταβολής των ποσών που αντιστοιχούν στις περικοπές των κυρίων συντάξεων αυτών, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012, της κ.υ.α. 476/2012 και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, για το ίδιο χρονικό διάστημα, να διεκδικήσουν το σύνολο των αξιώσεών τους] συνεπάγεται την στέρηση του δικαιώματος των εν λόγω συνταξιούχων να προσφύγουν σε δικαστήριο για τη διεκδίκηση ποσών που αντιστοιχούν, κατά τα ήδη εκτεθέντα, σε περικοπές συντάξεων και επιδομάτων βάσει διατάξεων, οι οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές με τις εκδοθείσες στο πλαίσιο πιλοτικής δίκης 2287-2288/2015 αμετάκλητες αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και την ανεπίτρεπτη αφαίρεση των εν λόγω υποθέσεων από την ύλη των δικαστηρίων. Συνεπώς, οι παρατιθέμενοι στη σκέψη 21 σχετικοί λόγοι ακυρώσεως θα έπρεπε, κατά την μειοψηφούσα αυτή

./.

γνώμη, να γίνουν δεκτοί.

25. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η πρόβλεψη της αποσβέσεως των αξιώσεων για διεκδίκηση ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές συντάξεων και επιδομάτων εορτών και αδείας που δεν χορηγούνται με την κρινόμενη ρύθμιση για το κρίσιμο ενδεκάμηνο αντίκειται στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.

26. Επειδή, στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην Ε.Σ.Δ.Α., που, όπως και η Ε.Σ.Δ.Α. κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 53/1974 (Α΄ 256), ορίζεται ότι: «Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή διά λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός κράτους όπως θέση εν ισχύι νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων». Με τις διατάξεις αυτές κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο μπορεί να τη στερηθεί μόνον για λόγους δημοσίας ωφελείας. Στην έννοια της περιουσίας, η οποία έχει αυτόνομο περιεχόμενο, ανεξάρτητο από την τυπική κατάταξη των επιμέρους περιουσιακών δικαιωμάτων στο εσωτερικό δίκαιο, περιλαμβάνονται όχι μόνον τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως», καθώς και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα». Καλύπτονται, έτσι με τις διατάξεις αυτές, και τα ενοχικής φύσεως περιουσιακά δικαιώματα και, ειδικότερα, απαιτήσεις που απορρέουν από έννομες σχέσεις του δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον, έως την προσφυγή στο δικαστήριο, δίκαιο, ότι μπορούν

να ικανοποιηθούν δικαστικώς, εφόσον, δηλαδή, υφίσταται σχετικώς μια επαρκής νομική βάση στο εσωτερικό δίκαιο του συμβαλλομένου κράτους, προϋπόθεση που συντρέχει, ιδίως, όταν η απαίτηση θεμελιώνεται σε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη ή σε παγιωμένη νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων του συμβαλλομένου κράτους. Εξ άλλου, για να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου επέμβαση σε περιουσιακής φύσεως αγαθό, υπό την ανωτέρω έννοια, πρέπει να προβλέπεται από νομοθετικές ή άλλου είδους κανονιστικές διατάξεις, καθώς και να δικαιολογείται από λόγους γενικού συμφέροντος, στους οποίους περιλαμβάνονται, κατ' αρχήν, και λόγοι συναπτόμενοι προς την αντιμετώπιση ενός ιδιαιτέρως σοβαρού, κατά την εκτίμηση του εθνικού νομοθέτη, δημοσιονομικού προβλήματος ή προς την εξασφάλιση της βιωσιμότητας κοινωνικοασφαλιστικών οργανισμών. Η εκτίμηση δε του νομοθέτη ως προς την ύπαρξη λόγου δημοσίου συμφέροντος επιβάλλοντος τον περιορισμό περιουσιακού δικαιώματος και ως προς την επιλογή της ακολουθητέας πολιτικής για την εξυπηρέτηση του δημοσίου αυτού συμφέροντος υπόκειται σε οριακό δικαστικό έλεγχο (πρβ. Ε.Δ.Δ.Α. αποφάσεις James και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, της 21.2.1986, No 8793/79, σκέψη 46, Pressos Compania Naviera S.A. και λοιποί κατά Βελγίου, της 20.11.1995, σκέψη 37, Saarinen κατά Φινλανδίας, της 28.1.2003, Κλιάφας και λοιποί κατά Ελλάδος, της 8.7.2004, σκέψη 25, Adrejeva κατά Λετονίας, της 18.2.2009, σκέψη 83), ιδίως όταν πρόκειται για εκτιμήσεις σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων κατά τη διάθεση των περιορισμένων κρατικών πόρων (βλ. απόφαση Da Conceiçao Mateus και Santos Januario, με παραπομπή, μεταξύ άλλων, στην απόφαση επί του παραδεκτού της 7.5.2013, Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδος, 57665/12 σκ. 31). Περαιτέρω, η επέμβαση στην περιουσία πρέπει να είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού γενικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογη σε σχέση προς αυτόν

./.

(βλ. Ε.Δ.Δ.Α. James και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 50). Εξ άλλου, εναπόκειται στον νομοθέτη να αξιολογήσει τους λόγους δημοσίας ωφέλειας, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν επέμβαση σε περιουσιακής φύσεως αγαθό, κατόπιν σταθμίσεως διαφόρων ζητημάτων πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσεως, αρκεί η εν λόγω εκτίμηση να μη στερείται προδήλως λογικής βάσεως (βλ. ΕΔΔΑ, Sud Parisienne de Construction κατά Γαλλίας, σκ. 36). Τέλος, σε κάθε περίπτωση επεμβάσεως στην περιουσία, πρέπει να τηρείται δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος και της απαιτήσεως σεβασμού της περιουσίας των προσώπων, ενώ πρέπει να πληρούνται και οι όροι της αρχής της αναλογικότητας (βλ. ΕΔΔΑ, Sud Parisienne de Construction κατά Γαλλίας, απόφαση της 11.2.2010 σκ. 41).

27. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά το χρόνο δημοσιεύσεως του ν. 4714/2020 οι συνταξιούχοι, οι οποίοι δεν είχαν προσφύγει στη δικαιοσύνη για την διεκδίκηση ποσών που αντιστοιχούσαν σε περικοπές κύριων και επικουρικών συντάξεων και στα καταργηθέντα επιδόματα εορτών και αδείας για το επίμαχο χρονικό διάστημα των έντεκα μηνών, είχαν πράγματι νόμιμη προσδοκία ότι οι σχετικές αξιώσεις τους, εφόσον δεν είχαν υποπέσει σε παραγραφή, μπορούσαν να ικανοποιηθούν δικαστικώς κατ' επίκληση των προαναφερθεισών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας (2287 και 2288/2015), που είχαν εκδοθεί επί «πιλοτικών» δικών και με τις οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές οι διατάξεις που είχαν προβλέψει τις περικοπές των συντάξεων και την κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας. Η πρόβλεψη, όμως, με το άρθρο 114 παρ. 4 του ν. 4714/2020 ότι με την καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των κύριων συντάξεων οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αφορούν σε «περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων [εκτός των καταβαλλομένων κατά την παρ. 1 του ίδιου άρθρου ποσών], επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα

από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012» αποσβέννυνται, αποβλέπει, ενόψει και της σημαντικής επιβαρύνσεως της δημοσιονομικής καταστάσεως της χώρας λόγω απροβλέπτων καταστάσεων που ανέκυψαν μετά την δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων, στην διαφύλαξη της δημοσιονομικής σταθερότητας, ώστε να είναι δυνατή η κάλυψη οικονομικών αναγκών της χώρας και σε άλλους τομείς, όπως η υγεία, η άμυνα, η διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, κατά τα αναφερόμενα στις οικείες αιτιολογικές εκθέσεις, δηλαδή στην εξυπηρέτηση σκοπών, που συνιστούν, κατ' αρχήν, σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Το επίμαχο δε μέτρο δεν παρίσταται, κατ' αρχήν, απρόσφορο, και μάλιστα προδήλως, για την επίτευξη των επιδιωκομένων με αυτό σκοπών, ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ήταν αναγκαίο, λαμβανομένου, άλλωστε, υπόψη ότι η εκτίμηση του νομοθέτη ως προς τα ληπτέα μέτρα για την διαφύλαξη της δημοσιονομικής σταθερότητας και την διασφάλιση της δυνατότητας ταυτόχρονης καλύψεως επιτακτικών οικονομικών αναγκών της χώρας σε διαφορετικούς τομείς υπόκειται σε οριακό μόνον δικαστικό έλεγχο. Ενόψει δε τούτου, δεν χρειαζόταν να αναφερθούν στις οικείες αιτιολογικές εκθέσεις ειδικότερα οικονομικά στοιχεία ως προς τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση της πανδημίας ή για την άμυνα, εφόσον, εν πάση περιπτώσει, με την κρινόμενη αίτηση δεν γίνεται επίκληση στοιχείων που να αποδεικνύουν το προδήλως εσφαλμένο των παραδοχών, από τις οποίες εκκινεί ο νομοθέτης [σύμφωνα με τις οποίες, κατά τις οικείες αιτιολογικές εκθέσεις (βλ. ανωτέρω σκέψη 9) «αποτελεί κοινό τόπο ότι για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας έχουν ληφθεί και συνεχίζουν να λαμβάνονται πρωτόγνωρα σε ύψος οικονομικά μέτρα στήριξης της κοινωνίας, της δημόσιας υγείας και της οικονομίας, με αβέβαιο, μάλιστα, χρονικό ορίζοντα», ότι «η Πολιτεία ..., πέραν της παρούσας αποκαταστατικής ρυθμίσεως για την ευάλωτη κατηγορία των

συνταξιούχων της χώρας, λαμβάνει μέτρα τόσο για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς πανδημίας, όσο και για τη διαχείριση των προσφυγικών ροών και αμυντικών αναγκών»]. Συνεπώς, αβασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι οι λόγοι, κατ' επίκληση των οποίων επιχειρείται η επίμαχη ρύθμιση, δεν αρκούν για την δικαιολόγηση της αναγκαιότητας θεσπίσεώς της. Περαιτέρω, με την επίμαχη ρύθμιση προβλέπεται απόσβεση αξιώσεων, οι οποίες αφορούν αφενός σε περικοπές συνταξιοδοτικών παροχών, που ανάγονται στο παρελθόν, και μάλιστα ορισμένων μόνον συνταξιοδοτικών παροχών (των επικουρικών συντάξεων και των καταργηθέντων επιδομάτων εορτών και αδείας) και για περιορισμένο χρονικό διάστημα (έντεκα μηνών), και αφετέρου συνταξιούχους, οι οποίοι δεν είχαν ασκήσει ένδικα βοηθήματα για την ικανοποίηση των εν λόγω αξιώσεων και οι οποίοι λαμβάνουν σε σύντομο χρόνο (έως 31.12.2020) το ποσό που αντιστοιχεί στις περικοπές των κύριων συντάξεών τους (το οποίο, μάλιστα, προβλέπεται ως ανεκχώρητο και ακατάσχετο), απαλλασσόμενοι από την δικαστική δαπάνη για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και την αναμονή της εκδόσεως δικαστικής αποφάσεως για να καταστεί δυνατή η ικανοποίηση των αξιώσεών τους. Κατόπιν τούτων, τηρείται, εν προκειμένω, η δίκαιη ισορροπία μεταξύ της προσβολής της περιουσίας των ανωτέρω συνταξιούχων (δια του περιορισμού των προβλεπομένων να χορηγηθούν σε αυτούς αναδρομικών ποσών) και του δημοσίου συμφέροντος και, ως εκ τούτου, οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 4714/2020 δεν αντίκεινται στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., ούτε στην κατοχυρωμένη από το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας (πρβ. ΣτΕ 668/2012 Ολομ. σκέψη 35, 2756/2013 7μ.). Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Τούτο δε ανεξαρτήτως αν τα αιτούντα σωματεία μπορούν να επικαλεστούν παράβαση του άρθρου 1 του του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., ενόψει του ότι επικαλούνται επέμβαση όχι σε

δικό τους περιουσιακό δικαίωμα, αλλά σε περιουσιακά δικαιώματα φυσικών προσώπων, χωρίς ούτε να κατονομάζουν συγκεκριμένα τα πρόσωπα αυτά, ούτε να ισχυρίζονται ότι ενεργούν εν προκειμένω ως εκπρόσωποι συγκεκριμένων φυσικών προσώπων. (βλ. ΣτΕ 668/2012 Ολομ. σκέψη 35, Ε.Δ.Δ.Α. Αθανάσιος Κανάκης και λοιποί κατά Ελλάδος, της 20.9.2001, No 59142/00, Νικόλαος Μάνιος και λοιποί κατά Ελλάδος, της 17.10.2002, No 70626/01, Susini κ.ά. κατά Γαλλίας, No 43716/98). Περαιτέρω, με τα ανωτέρω δεδομένα δεν συντρέχει περίπτωση παραβιάσεως ούτε του άρθρου 17 του Συντάγματος, που προστατεύει την ιδιοκτησία (πρβ. ΣτΕ 668/2012 Ολομ. σκέψη 35, 1286/2012 Ολομ. σκέψη 16, 600/2016 σκέψη 9), ανεξαρτήτως αν η ιδιοκτησία κατά το εν λόγω άρθρο έχει ή όχι την αυτή έννοια με την κατά το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου περιουσία. Εξάλλου, ούτε από το άρθρο 17 του Συντάγματος ούτε από το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου απαιτείτο να προβλεφθεί από τον νομοθέτη ότι για τον ως άνω περιορισμό (και όχι στέρηση) περιουσιακών δικαιωμάτων θα χορηγηθεί «κάποιας μορφής ενίσχυση ή άλλου είδους πλεονέκτημα που να αντισταθμίζει την εν λόγω απώλεια», όπως αβασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση. Ανεξαρτήτως του ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι τέτοιας μορφής αντιστάθμισμα αποτελεί η πρόβλεψη ότι οι συνταξιούχοι θα λάβουν το ποσό που αντιστοιχεί στις περικοπές των κύριων συντάξεών τους σε σύντομο χρονικό διάστημα (εξάμηνο) χωρίς να ασκήσουν ένδικα βοηθήματα και το ποσό αυτό θα είναι ανεκχώρητο και ακατάσχετο. Ενόψει των ανωτέρω, ο παρατεθείς στη σκέψη 25 λόγος, κατά το μέρος που αναφέρεται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 114 παρ. 4 του ν. 4714/2020 απόσβεση των αξιώσεων, οι οποίες αφορούν τα ποσά που αντιστοιχούν στις περικοπές των επικουρικών συντάξεων και την κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Κατά την γνώμη, όμως, των Συμβούλων Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Β. Πλαπούτα και Π. Τσούκα, η διά νόμου απόσβεση και δη μονομερώς,

κατά τρόπο υποχρεωτικό, χωρίς τη συναίνεση των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, γεγενημένων και μη παραγεγραμμένων αξιώσεων, για τις οποίες έχουν εκδοθεί, στο πλαίσιο πιλοτικής δίκης, αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, ήτοι οι 2287/2015 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, παραβιάζει το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και την αρχή της αναλογικότητας, διότι οι εν λόγω συνταξιούχοι είχαν νόμιμη προσδοκία ότι οι σχετικές αξιώσεις τους, εφόσον δεν είχαν υποπέσει σε παραγραφή, μπορούσαν να ικανοποιηθούν δικαστικώς, κατ' επίκληση των ανωτέρω αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες οι διατάξεις, που προέβλεψαν τις κρίσιμες περικοπές και καταργήσεις συντάξεων και επιδομάτων είχαν κριθεί αντισυνταγματικές. Εξάλλου, η απόσβεση, με την παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, των αξιώσεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, που αφορούν σε «περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων [εκτός των καταβαλλομένων κατά την παρ. 1 του ίδιου άρθρου ποσών], επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012», δεν τηρεί τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ της προσβολής της περιουσίας των εν λόγω συνταξιούχων και του δημοσίου συμφέροντος διαφύλαξης της δημοσιονομικής σταθερότητας, δεδομένου ότι δεν τους παρέχεται η δυνατότητα επιλογής, αφού αρνηθούν την κατά την παρ. 1 του αυτού άρθρου 114 του ν. 4714/2020 είσπραξη των ποσών, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων αυτών κατ' εφαρμογήν της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012, της υπ' αρ. 476/28.2.2012 κοινής υπουργικής απόφασης και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, να προσφύγουν σε δικαστήριο για να επιδιώξουν την ικανοποίηση του συνόλου των αξιώσεών τους για το ως άνω χρονικό διάστημα (11.6.2015 έως 12.5.2016). Με τα δεδομένα αυτά, η απόσβεση

των εν λόγω αξιώσεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα υπερακοντίζει τον σκοπό του νόμου περί προστασίας της δημοσιονομικής σταθερότητας, κατά παράβαση του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και της κατοχυρωμένης από το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος αρχής της αναλογικότητας και, επομένως, ο σχετικός λόγος ακυρώσεως θα έπρεπε, κατά την μειοψηφούσα αυτή γνώμη, να γίνει δεκτός.

28. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι, ειδικώς όσον αφορά στους συνταξιούχους της Δ.Ε.Η., η καταβολή των αναδρομικών μόνον ως προς τις κύριες συντάξεις παραβιάζει επιπροσθέτως και την κυρωθείσα με το άρθρο 34 παρ. 12 του ν. 2773/1999 (Α' 286) συμφωνία μεταξύ της ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ και του Υπουργού Ανάπτυξης, ενόψει του ότι το Κράτος έχει χρηματοδοτήσει τον e-ΕΦΚΑ ειδικώς για τους συνταξιούχους της ΔΕΗ και, άρα, "η καταβολή των αναδρομικών μόνον στην κύρια σύνταξη ως προς ... τους συνταξιούχους της ΔΕΗ (οι οποίοι έχου[ν] επάρκεια χρηματοδότησης σε σχέση με τα υπόλοιπα ταμεία) αντιβαίνει στη θεσμική υποχρέωση της Πολιτείας να χρηματοδοτεί το ασφαλιστικό [τους] σύστημα".

29. Επειδή, όπως προβάλλεται ο ανωτέρω λόγος και, ανεξαρτήτως αν προβάλλεται παραδεκτώς από την άποψη της ομοδικίας, είναι εν πάση περιπτώσει απορριπτέος. Τούτο δε διότι οι συνταξιούχοι, πρώην εργαζόμενοι της ΔΕΗ, έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α., όπως και όλοι οι λοιποί συνταξιούχοι του ιδιωτικού τομέα, και, ως εκ τούτου, διέπονται από τους κανόνες που διέπουν όλους τους συνταξιούχους του εν λόγω φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως, μεταξύ των οποίων (κανόνων) περιλαμβάνονται και οι επίδικες διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, όπως ισχύει, οι οποίες συνιστούν γενικό μέτρο δημοσιονομικού χαρακτήρα εφαρμοζόμενο σε όλους τους συνταξιούχους του ιδιωτικού δικαίου, ανεξαρτήτως του φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως, στον οποίο υπήγοντο πριν από την ίδρυση του e-Ε.Φ.Κ.Α. και την

ενσωμάτωση σε αυτόν όλων των έως τότε υπαρχόντων ασφαλιστικών οργανισμών. Εξάλλου, με τις ως άνω διατάξεις του ν. 4714/2020 δεν θίγεται η κατά το άρθρο 34 του ν. 2773/1999 εγγυητική λειτουργία του κράτους ως χρηματοδότη του συστήματος ασφαλίσεως των εργαζομένων και των συνταξιούχων της ΔΕΗ [βλ. και άρθρο 1Α του ν. 4387/2016, που προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 4670/2020 και προβλέπει την εγγυητική ευθύνη του Κράτους για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών (κύριας και επικουρικής ασφαλίσεως) και τη βιωσιμότητα του e-Ε.Φ.Κ.Α.], δηλαδή δεν θίγεται η υποχρέωση του κράτους να καταβάλει τα απαιτούμενα ποσά για την χορήγηση στους συνταξιούχους της ΔΕΗ των συνταξιοδοτικών παροχών, που προβλέπονται από την εκάστοτε ισχύουσα, και διέπουσα, κατά τα προεκτεθέντα, όλους τους συνταξιούχους, ασφαλιστική νομοθεσία. Η κατά τα ανωτέρω δε υποχρέωση του κράτους να καλύπτει με επαρκή χρηματοδότηση το σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του προσωπικού της Δ.Ε.Η. δεν έχει ως συνέπεια ότι ειδικώς για τους συνταξιούχους της Δ.Ε.Η. δεν εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις που ισχύουν για τους λοιπούς συνταξιούχους του e-Ε.Φ.Κ.Α., καθόσον, άλλως, θα παραβιαζόταν η αρχή της ισότητας (πρβ. ΣτΕ 2432/2017 7μ.).

30. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να καταργηθεί η δίκη ως προς τους αιτούντες με αριθμούς 16-20 κατά τη σειρά αναγραφής στο δικόγραφο, να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση ως προς τους λοιπούς αιτούντες, όπως και η παρέμβαση των Κ. Παρλάντζα κ.λπ., και να γίνει δεκτή η παρέμβαση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ).

Διά ταύτα

Καταργεί την δίκη ως προς τους αιτούντες με αριθμούς 16-20 κατά την σειρά αναγραφής στο δικόγραφο.

Απορρίπτει την αίτηση ως προς τους λοιπούς αιτούντες.

Απορρίπτει την παρέμβαση των Κ. Παρλάντζα κ.λπ.

./.

Δέχεται την παρέμβαση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.).

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στους αιτούντες, συμμέτρως, την δικαστική δαπάνη του καθ' ου Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ, και του παρεμβαίνοντος Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), η οποία ανέρχεται στο ποσό των εξακοσίων σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε την 1η και την 6η Απριλίου 2021

Η Πρόεδρος — Η Γραμματέας

Ε. Σάρπ — Ελ. Γκίκα

Θεωρήθηκε 6.7.2022

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 28ης Ιουνίου 2022.

Ο Πρόεδρος — Η Γραμματέας

Δ. Σκαλτσούνης — Δ. Τετράδη

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Αθήνα, 01 ΣΕΠ. 2022 20.....
Ο Προϊστάμενος
του Αρχείου του
Συμβουλίου της Επικρατείας
Ι. Χ. Τσάγκαλος

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Για τη νόμιμη σήμανση
Αθήνα, 01 ΣΕΠ. 2022
Ο Προϊστάμενος
του Αρχείου του
Συμβουλίου της Επικρατείας
Ι. Χ. Τσάγκαλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 47-49
ΑΘΗΝΑ 105-64
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Αθήνα, 05/09/2022

Αριθ. καταθέσεως: Ε 3038/2020

Αριθ. Πρωτ.: Π. 5439/01.09.2022

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Η Προϊσταμένη Διεύθυνσης της Γραμματείας
του Συμβουλίου της Επικρατείας
πιστοποιεί ότι:

Από τα τηρούμενα, σε ηλεκτρονική μορφή, βιβλία της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκύπτει ότι, η διαδικασία καθαρογράφησης, θεώρησης και υπογραφής της υπ΄ αριθμ. **1405/2022** αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε στις 28 Ιουνίου 2022 επί της αιτήσεως ακυρώσεως των ΣΩΜ. "ΑΝΩΤΑΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ" (Α.Γ.Γ.Σ.Ε.) κ.λπ. (23) κατά των Υπουργών: 1) Οικονομικών και 2) Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, με την οποία επεδίωκαν την ακύρωση της υπ' αριθμ. Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 (ΦΕΚ Β' 4536/14.10.2020) κοινής απόφασης των ως άνω Υπουργών και κάθε άλλης σχετικής πράξης ή παράλειψης της Διοικήσεως, ολοκληρώθηκε στις 12 Ιουλίου 2022, οπότε ήταν δυνατή και η χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου.

Το πιστοποιητικό χορηγείται ύστερα από ταυτάριθμη αίτηση του Βασιλείου Νικολετάκη, πληρεξούσιου δικηγόρου των ως άνω αιτούντων, για κάθε νόμιμη χρήση.

Η Προϊσταμένη Διεύθυνσης της Γραμματείας
του Συμβουλίου της Επικρατείας

Ελένη Γκίκα

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Για τη νόμιμη σήμανση
Αθήνα 05/09/2022
Η Γραμματέας
L.a.